

GƏLƏCƏYƏ NİKBİN BAXIŞ

Müsəlman Şərqində ilk demokratik Cümhuriyyətin məhz Azərbaycan torpağında yaranması xalqımızın o dövrdə və o illər ərəfəsində - XIX əsrin sonunda və XX əsrin əvvəllərində milli müstəqillik, azadlıq duyğularıyla yaşaması ilə bağlıdır. O illərdə xalqımızın qabaqcıl şəxsiyyətləri, mütəfəkkir adamları, ziyalıları xalqımızda milli azadlıq, milli müstəqillik duyğularını gücləndirmiş, milli dirçəliş, milli oyanış əhval-ruhiyyəsi yaymış və bunların hamısı məntiqli olaraq Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasına gətirib çıxarmışdır.

H.Ə.Əliyev
Ümummilli Lider.

Azərbaycan torpaqlarında insanların inam, ümid yerləri, təbii sərvətləri, dahi elm və siyasi xadimləri yetişmiş, yaşamış, yenə də yaşayacaq və qurub yaradacaqdır. Tarixin keçmiş zamanını araşdırdıqca nələri görmürük!

Kökü təxminən 642-681 Cavanşir; 816-838 Babək; 1136-1175 Şəmsəddin Eldəniz; 1175-1186 Məhəmməd Cahan Pəhləvan; 1186-1191 Qızıl Arslan; 1453-1478 Uzun Həsən; 1501-1524 Şah İsmayıl Xətai; 1736-1747 Nadir Şah Müvafiq olaraq Girdiman dövləti 39 il, Atabəylər dövləti 11 il, Atabəylər 5 il, Ağqoyunlu dövləti 25 il, Səfəvilər dövləti 23 il, Türk Əfşar dövləti 11 il, Səttərxan hərəkəti 190507-11-ci illər, 778-816-838 Cavidan Xürrəmilər hərəkəti, Babəkin edam edilməsi və ilə axır?

İdeyaları ilə əməli fəaliyyəti daim bir-birini izləyən Ümummilli Lider H.Ə.Əliyev müasir Azərbaycan dövlətinin məhz 1918-ci ildə yaranan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varis olmasını dəfələrlə öz çıxışlarında səsləndirmiş, eyni zamanda Cümhuriyyətin qurucularının adlarını böyük ehtiramla yad etmiş, onlara dahi şəxsiyyət deyib: «1918-ci il mayın 28-də Azərbaycanın istiqlaliyyətinin elan edilməsində, Xalq Cümhuriyyətinin təşəkkül tapmasından və fəaliyyət göstərməsində Cümhuriyyətə rəhbərlik etmiş şəxslərin - Əlimərdan bəy Topçubaşovun, Məhəmmədəmin Rəsulzadənin, Fətəli xan Xoyskinin, Nəsim bəy Yusifbəylinin, Səmədbəy Mehmandarovun, Əlağa Şıxlınskinin və başqalarının böyük xidmətləri olmuşdur. Bu görkəmli dövlət xadimlərinin, Vətənpərvər ziyalıların, peşəkar hərbcilərin adları xalqımızın yaddaşına əbədi həkk olunmuşdur».

1918-ci ildə Cümhuriyyət öz üzərinə götürdüyü çətin tarixi vəzifəni qısa zaman ərzində şəərəflə yerinə yetirdi, 23 aylıq fəaliyyəti dövründə xalqın milli mənləşmə şüurunu özünə qaytardı, öz müqəddəratını təyin etmək qüdrətini dünyaya göstərdi, Azərbaycanın ilk parlamentini və hökuməti yaradıldı, dövlət aparatı təşkil edildi, ölkənin sərhədləri müəyyənləşdirildi. Bayrağı, himni və gerbi qəbul olundu, ordu quruculuğu sahəsində, səhiyyənin, maarifin və mədəniyyətin inkişafına xüsusi diqqət yetirildi. Təhsil milliləşdirildi. Xalqın mədəni yüksəlişi üçün genişmiqyaslı tədbirlər həyata keçirildi. Azərbaycan Respublikamızın müstəqilliyinin əsası qoyuldu.

1991-ci ildə müstəqilliyinin bərpasına nail olan xalq özünün qədim dövlətçilik ənənələrinə sadıq qaldığını göstərdi. 28 may gününü həmin vaxtdan etibarən Respublika Günü kimi təntənə ilə qeyd etməyə başladı.

Azərbaycan dövlətçiliyi tarixində Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi ilə bağlı Sərəncam imzalamaqla yanaşı 2018-ci ilin - «Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ili» elan etmişdir. 1918-ci il mayın 28-də Azərbaycanın istiqlaliyyətinin elan edilməsi günü Azərbaycanın müstəqillik günü. 1991-ci il

dən 28 may 2022-ci ilədək Respublika günü - Milli Müstəqillik Günü kimi qeyd olundu. 1995-ci il noyabrın 12-də ümumxalq səsvermə yolu ilə Azərbaycanın ilk Konstitusiyası ölkədə hüquqi islahatların həyata keçirilməsinə yol açdı. 1996-cı ildə Hüquqi islahat komissiyası yaradıldı. «Konstitusiya Məhkəməsi», «Məhkəmələr və hakimlər haqqında», «Prokurorluq, Polis haqqında» kimi hüquq sisteminin mahiyyətini müəyyənləşdirən qanun layihələri hazırlandı.

1994-cü ildə «Cinayətkarlığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsi, qanunçuluğun və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsi tədbirləri haqqında» imzalanmış fərman qanunçuluğun və hüquq qaydalarının möhkəmləndirilməsində əsaslı dönüş yaratdı.

Ölkənin sosial-iqtisadi, strateji inkişafında 1994-cü ildə bir sıra güclü dövlətlərlə bağlanmış «Əsrin müqaviləsi» Respublikanın inkişafının sosial bazasına çevrildi. Ötən son 18 il ərzində Respublika iqtisadiyyatı 3,2 dəfə artıb, yoxsulluq 44 faizdən təxminən 5 faizə enib, 2 milyondan çox yeni iş yerləri yaradılıb, iqtisadiyyata 280 milyard ABŞ dolları həcmində sərmayə yatırılıb. Ordumuz dünyanın ən güclü 50 ordusundan birinə çevrilib.

Ulu Öndərin çıxışlarında işlədiyi ideyalar 30 il işğal altında qalan torpaqlarımızın azad olunmasına, ərazi bütövlüyünün bərpasına gətirib çıxardı. Xalqa, Vətənə, Dövlətə sədaqətə xidmət etmiş əbədişar Ümummilli Lider H.Ə.Əliyev 23 mart 1997-ci ildə - 1919-cu ildə Azərbaycan Demokratik Respublikası Hərbi Nazirliyinin Baş Qərargahı tərkibində ilk xüsusi xidmət orqanı olan Kəşfiyyat və Əks-kəşfiyyat bölməsinin yaradıldığı gün 28 mart Azərbaycan Respublikasının milli təhlükəsizlik orqanları əməkdaşlarının peşə bayramı günü elan edilməsi ilə bağlı Sərəncam imzalandı.

27 iyun 1997-ci ildə Milli Təhlükəsizlik orqanları əməkdaşlarının peşə bayramı Günü'nün təsis edilməsinə həsr olunmuş Mərəsim və Təntənəli yığıncaqda H.Ə.Əliyev qeyd edir ki, 1953-cü ildən sonra bu orqanlarda həm kəşfiyyat, həm əks-kəşfiyyat sahəsində bütün başqa sahələrdə çox gözəl azərbaycanlı kadrlar yetişmişdi, inkişaf etmişdi, bu orqanlar azərbaycanıntale yüklü məsələlərində fəallıq göstərirdi.

Azərbaycan türkünün milli dəyərləri, milli mədəni dəyərlərinin kökü çox zəngin, çox qədimdir. Türkün Tanrıçılıq inancını Azərbaycan yaşamışdır.

Tarixən avropalılar, xristianlar, yəhudilər, buddistlər Tanrıçılıqla bağlı fikirləri mənimsəyərək öz adlarına çıxarmış, yaxud məhv etmiş və ya ələ salmağa cəhd etmişlər.

Tanrıçılıq əsasən Azərbaycanda, Altayda, Şumer Vilayətlərində geniş vüsət almışdır. Türklərin tarixində Şamançılığı, Atəşpərəstliyi müəyyən ərazilərə buddistliyi daha yüksək səviyyədə inkişaf etdirmişlər. Altay, Ural, Ganrı-Tao, Şumer türkləri Qafqaz böl-

gələrində daha çox mərkəzləşmişdir. Göy Tanrı, Uca-Tanrı, Əbədi-əzəli Tanrı deyib mədəni qida almışlar. Azərbaycanın torpaqlarında Atəşpərəstlik, odun, atəşin müqəddəsliyinə etiqaiddir, inamdır, inandır, bu isə elmi-tarixi araşdırmalara görə Zəngəzurdadır yaranmışdır. Zərdüştlük adlanan bu din öz adını Peyğəmbəri Zərdüştün adından almışdır. Zərdüştlüyün ana kitabı, ali dini kitabı olan «Avesta»dır.

Anketil Deperran - Kral kitabxanasında işləyərək Hindistandan buraya göndərilmiş bu kitabı fransızcaya tərcümə etmişdir. O, parisə qayıdışı zamanı 180 Şərq əlyazması gətirir ki, onların içərisində Firdovsinin «Şahnaməsi», Nizaminin «Xəmsə»si də olmuşdur. Nə üçün bizim tarixçilərimiz, yazarlarımız, din xadimləri, ədəbiyyatçılarımız, mədəniyyət və siyasi xadimlərimiz möhtəşəm «Avesta» kimi bir mənbəyə də sahib çıxmamalıdır?!

Araşdırmalar sübut etmişdir ki, «Avesta»nın müəllifi Zərdüştür. Zərdüşt Pouruşaspin oğludur, yeni eradan əvvəl I-II əsrlər arasında Şimali Azərbaycanda Zəngəzur bölgəsində anadan olmuşdur. Zərdüşt miladdan qabaq 588-ci ildə doğulub, 77 il ömür sürmüşdür. Çünki Qafqazda dayanıqlı sülhün bərpə olmasını əsas tutan Avropa Şurasında, NATO-da verilmiş bəyanatlar, zəfərlə yola saldıığımız 2021-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycan Xalqı dünyaya nümayiş etdirdi ki, əsirlər boyu bu millət İmperiya siyasəti, təcavüzkar işğala, vandalizmə, terrora, faşizmə «dağıt-parçala, hökmranlıq et» əməlləri ilə heç zaman barışmayıb.

Ulu Öndər necə demişdirsə, onun layiqli davamçısı Azərbaycan Respublikasının möhtərəm Prezidenti Ali Baş Komandan İ.H.Əliyev onu həyata keçirməklə ata vəsiyyətini yerinə yetirməklə Dünya hərbi strategiyasında yeni bir yol açaraq, Azərbaycanı bir daha tarixində qalib və talirant Dövlət olduğunu sübut etdi. Müsəlman aləmində və ideologiyasında heç bir zaman başqasının torpağında, sərvətində, namusunda gözü olmamışdır, halal zəhməti, alın təri ilə həmişə ədalət və haqq tələbi ilə çıxış etmiş-mübarizə aparmış, onun üçün əməli fəaliyyətilə, haqq saşmasına qalxmışlar.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.H.Əliyev demişdir: «Azərbaycan xalqı haqlı olaraq fəxr edir ki, bizim xalqımız bu Respublikanı yaradıb. Bu tarixi hadisədir, xalqımız üçün və dünya miqyasında tarixi hadisədir».

Azərbaycan Vətən müharibəsində qazandığı tarixi Zəfərdən sonra Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdadır böyük layihələr reallaşdırır, quruculuq işləri intensiv olaraq davam etdirilir!

Ümumiyyətlə, Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə yeni qayıdışından sonra təhlükədə olan dövlət müstəqilliyi qorunub saxlanıldı. Respublikamızın dünya ölkələri ilə əlaqələrinin genişləndirilməsi, beynəlxalq layihələrin həyata keçirilməsi Azərbaycana böyük nüfuz qazandırdı.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin dövlətçilik ənənələrini uğurla davam etdirən Ali Baş Komandan, Respublikanın Prezidenti İ.H.Əliyevin Dəmir yumruğu ətrafında sıx birləşən xalqımız, bundan sonra da yeni-yeni uğurlara imza atacaqdır!

Yusif Cəfərov
Gədəbəy Peşə Liseyinin müəllimi,
Dövlət müşaviri.